

Конспект уроку № 234

Марко Вовчок — фатальна жінка української літератури

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode234

Вступ

Вітаю, це Анна Огойко і подкаст «Ukrainian Lessons Podcast» — подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

Зараз на подкасті **триває** останній **десяток** епізодів шостого сезону. У цих епізодах ми говоримо з вами про **видатних**, цікавих українців, які, можна так сказати, змінили хід історії.

Справді, ми вже мали з вами [епізод про княгиню Ольгу](#), яка зробила Київську Русь сильною і відомою у світі, [про Богдана Хмельницького](#), який фактично створив першу українську державу.

Минулого разу ми говорили про [Івана Котляревського](#), який почав першим писати твори українською, живою, **народною** мовою.

А сьогодні в центрі нашої уваги — Марко Вовчок.

Марко? Здається, це чоловіче ім'я, чи не так?

Марк або Марко — так, це чоловіче ім'я, але насправді це **псевдонім** жінки, справжнє ім'я якої з **народження** було Марія Вілінська.

Так от, сьогодні ми будемо говорити про Марію Вілінську, або Марка Вовчка, — це людина, яка жила в часи Тараса Шевченка і не була українкою, але фактично зробила дуже багато для української літератури — це і **психологічна проза**, і взагалі жіноча література.

Без **зайвих** додаткових **вступів** і спойлерів пропоную **переходити** до питань!

тривати — to last (*imperfective*)

десяток — ten

видатний — renowned, prominent

народний — folk, popular

псевдонім — pseudonym

народження — birth

психологічна проза — psychological prose

зайвий — needless, excessive

вступ — introduction

переходити, перейти — to move, to pass (*imperfective, perfective*)

Запитання до епізоду

1. Ким за професією був перший чоловік Марії?

2. Як називалася перша збірка творів Марка Вовчка?

3. Який твір Марка Вовчка вивчали діти у французьких школах?

4. Яке соціальне явище детально описує повість Марка Вовчка «Інститутка»?

5. Скільки дітей фактично було в Марка Вовчка?

Словничок

на терéнах	on the territory
вітчим	stepfather
навiдрiз (вiдмóвитися, вiдмовлiятися)	outright, flatly, completely (refuse)
вирива́тися, ви́рватися в світ	to break free into the world
здiбний до (мов)	skilled in (languages)
том	volume (book)
бра́ти, взяти під своє крило́	to take under one's wing, to help and protect someone
кріпа́цтво	serfdom
протистоя́ння	confrontation
заробля́ти, заробі́ти собі на життя́	to earn a living
невiдповiдний	inappropriate
самореалiзо́вуватися, самореалiзува́тися	to self-actualize, to fulfill oneself
позашлю́бна дити́на	illegitimate child
всинові́ти, вдо́черити	to adopt (a son, a daughter)
бунта́р, бунта́рка	rebel (<i>male, female</i>)

Марко Вовчок — фатальна жінка української літератури

Марія Вілінська, яка пізніше стала відомою як Марко Вовчок, народилась у 1833 році **на теренах** Росії, в Орловській **області**.

Так, її сім'я була повністю російською, і сама Марія Вілінська була росіянку. Можливо, це один із найцікавіших фактів про неї.

Вона мала тяжке дитинство, росла у бідній сім'ї й мала дуже **суворого вітчима**, він багато пив.

Але Марія багато читала і навчалася у **пансіоні** для дівчат у Харкові.

Далі її сім'я хотіла одружити Марію із **заможним** чоловіком, тобто багатим чоловіком, якому вона дуже подобалась, але Марія **навідріз відмовилась**.

Вона тоді вже була знайома з українським **етнографом** і **фольклористом** Опанасом Марковичем. Опанаса **заслали** до Росії, у місто Орел за його участь у **проукраїнській** організації **Кирило-Мефодіївське братство**.

Його заслали, тобто **вислали**, **змусили** його **переїхати** через його таку проукраїнську діяльність, а Марія хотіла вийти за нього заміж, бо він був такою цікавою людиною.

Можливо, вона також хотіла **вирватися в світ** із цим чоловіком — вийти за нього заміж, щоб потім переїхати до України. Можливо, її вже тоді **захоплювало** все українське.

Отже, вони одружуються, і Марія Вілінська стає Марією Маркович. Разом з Опанасом Марковичем вони живуть у Чернігові, потім у Немирові — це все українські міста.

Живуть вони досить **бідно**. Разом з чоловіком Марія бере участь в етнографічних **експедиціях**, де вона вивчає українську культуру, фольклор і мову, і вивчає дуже швидко.

Взагалі вона була **здібна до мов**, бо **опанувала** також дуже добре французьку мову і пізніше стала відомою **перекладачкою**.

В Україні Марія починає писати свої **художні твори**. Перші її **оповідання** було **надруковано** у Петербурзі у **збірці** «Народні оповідання» — це такі **невеличкі** твори, оповідання, тобто невеликі історії.

І, як каже назва, вони були народні, тобто це оповідання з народного життя, про різні **соціальні класи** людей в Україні.

Переважно, це низькі соціальні класи, тобто це прості люди, які живуть в селі; часто це **кріпаки**.

область — region

суворий — harsh

пансіон — boarding school

заможний — wealthy

етнограф — ethnographer

фольклорист — folklorist

засилати, заслати = висилати, вислати — to send (in exile) (*imperfective, perfective*)

проукраїнський — pro-Ukrainian

Кирило-Мефодіївське братство — Brotherhood of Saints Cyril and Methodius

змушувати, змусити — to force (*imperfective, perfective*)

переїжджати, переїхати — to move (*imperfective, perfective*)

захоплювати, захопити — to impress (*imperfective, perfective*)

бідно — poorly

експедиція — expedition

опановувати, опанувати — to acquire (*imperfective, perfective*)

перекладачка — translator (*female*)

художній твір — work of fiction

оповідання — short story(ies)

друкувати, надрукувати — to print, to publish (*imperfective, perfective*)

збірка — collection

невеличкий — small (*diminutive*)

соціальний клас — social class

кріпак — serf

Також вона пише про стосунки в родині, про їхнє важке життя. Наприклад, це такі оповідання, як «Сестра», «**Козачка**», «**Чумак**», «**Свекруха**» і так далі. Вони короткі, ви можете навіть спробувати прочитати одне з них, щоб відчувати її стиль.

Пізніше вона **видала** ще другий і третій **том** таких народних оповідань. Ці свої твори Марія відразу почала видавати під псевдонімом Марко Вовчок.

Тут цікавий такий момент, бо Марко Вовчок — це чоловіче ім'я. Воно нагадує її прізвище Маркович, але це ім'я чоловіка.

Очевидно, що тоді публікуватися з чоловічим іменем було більш **виграшно**, тобто літературу чоловіків сприймали серйозніше. Взагалі тоді не було **опублікованих** жінок-письменниць в Україні.

Ця історія типова для літератур інших країн того часу. Наприклад, можна **згадати** французьку письменницю Жорж Санд; очевидно, що Марко Вовчок була її **шанувальницею**.

Проте точно не відомо, чи Марко Вовчок сама взяла собі псевдонім, чи це її змусили зробити, щоб її твори купляли.

Можливо, це запропонував український письменник Пантелеймон Куліш — це дуже відомий український письменник, один із **класиків**, і він нібито **взяв** Марію **під своє крило**, тобто давав їй **поради**, читав її перші твори, допомагав їх **покрещувати**.

Можливо, це була і його ідея видавати твори під чоловічим ім'ям. Взагалі ці стосунки Марії з Пантелеймоном Кулішем були досить непростими, навіть **скандальними**.

Пантелеймон Куліш **закохався** в неї й вважав, що вона мала йому **віддячити** за його допомогу. Отже, у них почалися стосунки, хоча важко сказати, наскільки вони були **щирими**.

Згодом Марія вирішила **порвати** ці **стосунки** з Пантелеймоном, і через це він поширював про неї **чутки**.

Чутки — тобто це **неправдива** інформація про те, що її твори і її літературний успіх — це все не вона, це все він, це все його заслуга.

Взагалі було багато чоловіків, які були закохані в Марію, в Марко Вовчка. Вона переважно **поводилась** з ними як **фатальна жінка**, ні до кого не **прив'язувалась**, не закохувалась занадто сильно і часто **розглядала** чоловіків як допомогу для її кар'єри.

Так Марко Вовчок закохала в себе російського письменника Івана Тургенєва і скористалась можливістю, щоб поїхати разом з ним за кордон.

козачка — Cossack (*female*)

чумак — chumak

(salt merchant in the 16th-19th centuries)

свекруха — mother-in-law

видавати, видати — to publish

(*imperfective, perfective*)

виграшно — profitably

опублікований — published (*adjective*)

згадувати, згадати — to mention, to recall

(*imperfective, perfective*)

шанувальниця — admirer (*female*)

проте — however

класик — classic (*noun*)

порада — advice

покрещувати, покрещити — to improve

(*imperfective, perfective*)

скандальний — scandalous

закохуватися, закохатися — to fall in love

(*imperfective, perfective*)

віддячувати, віддячити — to thank,

to repay (*imperfective, perfective*)

щирий — sincere

згодом — soon

поривати, порвати стосунки — to break off

the relationship (*imperfective, perfective*)

чутки — rumors

неправдивий — untrue, false

поводитися, поведіться — to behave

(*imperfective, perfective*)

фатальна жінка — femme fatale

прив'язуватися, прив'язатися — to attach

(*imperfective, perfective*)

розглядати, розглянути — to view,

to consider (*imperfective, perfective*)

У Франції (у Парижі), а також у Петербурзі (в Росії) Тургенєв познайомив Марко Вовчка з відомими письменниками, **інтелектуалами**, видавцями.

Наприклад, Марка Вовчка знали й шанували Лев Толстой, Некрасов, а також відомий французький письменник Жуль Верн — він навіть надав їй **ексклюзивне право** першою перекладати його твори на російську мову.

Також цікавою є історія повісті Марка Вовчка «Маруся» — це твір про молоду дівчинку Марусю, яка допомагає **визволити** козацьку Україну від влади Росії.

Ця повість «Маруся» дуже сподобалась французькому письменнику і видавцю П'єру-Жулю Етцелю, і він переробив її, **адаптував** для французьких **читачів** і опублікував під своїм іменем.

Так, він додав до цієї повісті **розділ** «Україна», де **пояснив**, що таке козак, яка **різниця** між запорізькими українськими козаками й донськими російськими козаками. Він розповів історію Гетьманщини, про Богдана Хмельницького.

Ви можете собі зрозуміти, наскільки важливо було те, що у французькій літературі **з'явився** твір, у якому розповідалось про Україну, про **героїчну** історію Гетьманщини, українського козацтва.

При цьому це були часи, коли в Російській імперії про це було **заборонено** говорити й **всіляко намагалися** забути про ці часи України.

Таким чином цей твір видали, й навіть кажуть, що **певний** час його вивчали у французьких школах. Це була повість «Маруся», одна з найвідоміших Марка Вовчка.

А крім того, відомим твором в Україні є її **повість** «Інститутка»; її вважають першою в українській літературі соціальною повістю.

Ідеться про ситуацію в селі в Україні перед тим, як **ліквідували кріпацтво**. Нагадаю, що кріпацтво — це така соціальна система **залежності** селян від панів.

Кріпацтво в Україні було ліквідовано у 1861 році; якраз в цей рік, на цьому фоні Марко Вовчок написала «**Інститутку**», у якій ідеться про **протистояння** панів і кріпаків. Вона показує всю **жорстокість** і **несправедливість** цього явища.

Важливо, що в центрі цієї повісті, як часто буває в Марка Вовчка, жінка — Устина. На контрасті з Устиною у повісті маємо також молоду **панночку** — панночка-інститутка.

інтелектуал — intellectual (*noun*)

ексклюзивне право — exclusive right

визволяти, вільнити — to liberate
(*imperfective, perfective*)

адаптовувати, адаптувати — to adapt
(*imperfective, perfective*)

читач — reader

розділ — chapter

пояснювати, пояснити — to explain
(*imperfective, perfective*)

різниця — difference

з'являтися, з'явитися — to appear
(*imperfective, perfective*)

героїчний — heroic

забороняти, заборонити — to forbid
(*imperfective, perfective*)

всіляко — by all means

намагатися — to try, to endeavor (*imperfective*)

певний — certain

повість — novel

ліквідувати, ліквідувати — to eliminate
(*imperfective, perfective*)

залежність — dependence

інститутка — female student of the institute in the Russian Empire

жорстокість — cruelty

несправедливість — injustice

панночка — young lady

Відповідно, ми можемо бачити контраст між життям Устини (кріпачки) і багатой панночки.

Так, це типова повість на ті часи для західної літератури — це **реалістичний** твір, соціальний, а також це вже феміністична література.

Крім кріпацтва, XIX століття в Україні — це було **століття** великої кількості заборон української мови. У деякі найважчі періоди було повністю заборонено російською імперією публікувати твори українською.

Марко Вовчок і жила в цей період, і оскільки вона була професійною письменницею, тобто **заробляла собі на життя** літературою, то їй потрібно було видавати книги, й через це вона повністю переходить на російську мову.

Її **російськомовні** твори теж є дуже цікавими й навіть більш складними; їх вважають уже таким початком справжньої психологічної прози.

З найцікавіших таких творів російською мовою я чула про **роман** «Жива **душа**», або «Живая душа» російською — це роман про жінку, яка відчуває себе **невідповідною середовищу**, у якому вона живе. Вона хоче **самореалізуватися** і самостійно заробляти на своє життя.

Цей роман написаний у 1868 році, й ви можете зрозуміти, наскільки важливим був **внесок** Марка Вовчка у розвиток жіночої, феміністичної літератури.

Це твори про сильних, **емансипованих** жінок, які не хочуть **підкорятися суспільним** нормам. Вони хочуть жити своє життя так, як самі вирішують.

У неї часто є жінки, які не хочуть виходити заміж, а **натомість** хочуть самостійно обирати свою кар'єру. І це досить важливо, тому що фактично Марко Вовчок **заснувала** такий тип літератури не тільки в українській літературі, а й в російській літературі також.

Тобто вона писала і українською, і російською мовою, і фактично була першою, хто писала про сильних жінок в цих літературах.

Насамкінець згадаю ще цікавий факт про особисте життя Марка Вовчка. У неї був син Богдан від першого **шлюбу**; вона його дуже любила, **опікувалася** ним.

І раптом у Богдана народився його син — це була **позашлюбна дитина**, тобто ця дитина народилася від дівчини, яка не була його дружиною, і дівчина Богдана хотіла **покинути** свого сина.

реалістичний — realistic

століття — century(ies)

російськомовний — Russian-speaking

роман — novel

душа — soul

середовище — environment

внесок — contribution

емансипований — emancipated

підкорятися, підкорітися — to obey
(imperfective, perfective)

суспільний — societal

натомість — instead

засновувати, заснувати — to establish,
to found (imperfective, perfective)

насамкінець — finally

шлюб — marriage

опікуватися — to care (imperfective)

покидати, покинути — to leave
(imperfective, perfective)

Але Марко Вовчок взяла цю дитину собі й з часом **всиновила** цю дитину, тобто вона всиновила свого внука. Вона опікувалась ним до кінця свого життя; це вже вона робила з новим чоловіком.

Вона вийшла заміж за російського **офіцера**, і разом вони переїхали на його **службу**, на **Кавказ** — там Марко Вовчок **прожила** свої останні роки, там вона **померла** і **похована**.

Отже, Марко Вовчок — це унікальна **особистість**. Її історія показує нам, що не важливо, де ти народився, якою мовою ти говорив як дитина — ти можеш переїхати й стати великою особистістю в іншій країні. Тут вона переїхала з Росії в Україну.

Цікаво, наприклад, що у нас є інший відомий письменник, який народився в Україні, **виріс** в Україні, має українську сім'ю — це Микола Гоголь — але він **вирішив** перейти на російську мову **відразу** і писав російською.

Звичайно, це був набагато простіший, більш виграшний варіант, правда? А Марко Вовчок народилася в Росії приблизно в той самий час, але обрала для себе **насамперед** українську мову, писала про українське суспільство, українську історію.

Можливо, це була ознака того, що вона хотіла робити все не так, як це роблять інші люди. Вона не хотіла жити так, як її говорять родичі чи суспільство — вона хотіла сама обирати, що робити, з ким **кохатися**, куди їздити.

Вона була **бунтаркою**, справжньою фатальною жінкою, особливо як на ті часи. У неї були **закохані** різні чоловіки — це і українські письменники, і російські, і французькі.

Навіть Тарас Шевченко цікавився нею, хоча, можливо, не в романтичному плані, але він написав їй прекрасну поезію, **присвятив** їй саме Марку Вовчку.

І він так **звертається** до неї, ніби вона є його **послідовницею**, його донькою. Він каже:

Світе мій!

Моя ти зоренько святая!

Моя ти сило молодая!

Світи на мене, і огрій,

І оживи моє побите

Убоге серце, неукрите,

Голоднеє. І оживу,

офіцер — officer
служба — service
Кавказ — Caucasus
проживати, прожити — to live through
(imperfective, perfective)
помирати, померти — to die
(imperfective, perfective)
похований — buried
особистість — personality

виростати, вірости — to grow up
(imperfective, perfective)
вирішувати, вирішити — to decide
(imperfective, perfective)
відразу — at once

насамперед — first and foremost

кохатися — to make love (imperfective)

закоханий — in love (adjective)

присвячувати, присвятити — to devote
(imperfective, perfective)

звертатися, звернутися — to address
(imperfective, perfective)

послідівниця — follower (female)

зоренька — star (diminutive)

світити — to shine (imperfective)

огрівати, ogrіти — to heat
(imperfective, perfective)

оживляти, оживіти — to revive,
to resurrect (imperfective, perfective)

побитий — beaten

убогий — poor

неукритий — uncovered

І думу вольную на волю

Із домовини воззову.

І думу вольную... О доле!

Пророче наш! Моя ти доне!

Твоєю думу назову.

дума — 1) thought; 2) duma (song)

вольний — free (*outdated*)

домовина — grave

воззвати — to call (*perfective*)

пророк — prophet

називати, назвати — to name, to call
(*imperfective, perfective*)

Відповіді на запитання

1. Ким за професією був перший чоловік Марії?
Перший чоловік Марії, Опанас Маркович, був українським етнографом і фольклористом.
2. Як називалася перша збірка творів Марка Вовчка?
Перша збірка творів Марка Вовчка називалась «Народні оповідання».
3. Який твір Марка Вовчка вивчали діти у французьких школах?
Діти у французьких школах вивчали повість Марка Вовчка «Маруся».
4. Яке соціальне явище детально описує повість Марка Вовчка «Інститутка»?
Повість Марка Вовчка «Інститутка» детально описує кріпацтво.
5. Скільки дітей фактично було в Марка Вовчка?
Фактично у неї було двоє дітей: один біологічний син і один всиновлений.

Словничок (з прикладами)

на терéнах - Марко Вовчок народилась на терéнах Росії, в Орловській області. - Традиціям писанкарства на терéнах України не менше півтисячоліття.	on the territory - Marko Vovchok was born on the territory of Russia, in the Orlov region. - The traditions of pysankarstvo on the territory of Ukraine are at least half a millennium old.
ві́тчим - Вона мала дуже суворого ві́тчима, який багато пив. - Своїм незвичайним прізвищем він зобов'язаний ві́тчиму.	stepfather - She had a very strict stepfather who drank a lot. - He owes his unusual surname to his stepfather.
навідрі́з (відмовля́тися, відмо́витися) - Її сім'я хотіла одружити Марію із заможним чоловіком, але вона навідрі́з відмо́вилась. - Причétні урядовці навідрі́з відмовля́лися коментувати інцидент.	outright, flatly, completely (refuse) - Her family wanted to marry Maria to a wealthy man, but she flatly refused. - The government officials involved flatly refused to comment on the incident.
ви́рива́тися, ві́рватися в світ - Вона також хотіла ві́рватися в світ із цим чоловіком. - У бібліотеці ми ви́рива́ємося в світ мрій, пригód і відкриттів.	to break free into the world (imperfective, perfective) - She also wanted to break free into the world with this man. - In the library, we break free into the world of dreams, adventures, and discoveries.
зді́бний до (мов) - Взагалі вона була зді́бна до мов, бо добре опанувала французьку й українську. - Мої діти зді́бні не лишé до мов, а й до геометрії й хімії.	skilled in (languages) - In general, she was skilled in languages, because she mastered French and Ukrainian well. - My children are skilled not only in languages but also in geometry and chemistry.

ТОМ - Пізніше Марко Вовчок видала ще кілька томів таких народних оповідань. - Завершено видання повного зібрання творів Тараса Шевченка у дванадцяти томах.	volume (book) - Later, Marko Vovchok published several more volumes of such folk tales. - The publication of the complete collection of Taras Shevchenko's works in twelve volumes has been completed.
брати, взяти під своє крило - Пантелеймон Куліш нібито взяв Марію під своє крило, тобто давав їй поради, читав її перші твори. - Родина брала під своє крило сиріт та опікувалася ними.	to take under one's wing, to help and protect someone (imperfective, perfective) - Panteleimon Kulish allegedly took Maria under his wing, that is, he gave her advice, read her first works. - The family took orphans under their wing and cared for them.
кріпацтво Кріпацтво — це така соціальна система залежності селян від панів. - Ідеться про ситуацію в селі в Україні перед тим, як ліквідували кріпацтво.	serfdom Serfdom is such a social system of dependence of peasants on masters. - It is about the situation in a village in Ukraine before serfdom was abolished.
протистояння - Марко Вовчок написала «Інститутку», в якій ідеться про протистояння панів і кріпаків. - На чиєму ти боці в цьому протистоянні?	confrontation - Marko Vovchok wrote «Instytutka» which is about the confrontation between lords and serfs. - Whose side are you on in this confrontation?
заробляти, заробити собі на життя - Вона була професійною письменницею, тобто заробляла собі на життя літературою. - Як ви заробили собі на життя на низькооплачуваній роботі?	to earn a living (imperfective, perfective) - She was a professional writer, that is, she earned her living from literature. - How did you earn a living at a low-paid job?
невідповідний - Це роман про жінку, яка відчуває себе невідповідною середовищу, в якому вона живе. - Для цікавої книжки не буває невідповідного часу!	inappropriate - This is a novel about a woman who feels inappropriate in the environment in which she lives. - There is no inappropriate time for an interesting book!

самореалізовуватися, самореалізуватися - Вона хоче самореалізуватися і самостійно заробляти на своє життя. - Співробітники швидко самореалізувалися на нових посадах.	to self-actualize, to fulfill oneself (imperfective, perfective) - She wants to self-actualize and earn her own living. - Employees quickly fulfilled themselves in the new positions.
позашлюбна дитина - Це була позашлюбна дитина, що народилася від дівчини, яка не була його дружиною. - Громада часто карала появу позашлюбної дитини.	illegitimate child - It was an illegitimate child born by a girl who was not his wife. - The community often punished the birth of an illegitimate child.
всиновлювати, в дочеряти, всиновити, в дочеріти - Марко Вовчок взяв внука собі й з часом всиновив його. - Подружжя в дочеріло племінницю за рішенням суду.	to adopt (a son, a daughter) (imperfective, perfective) - Marko Vovchok took her grandson and eventually adopted him. - The couple adopted their niece by court order.
бунтар, бунтарка - Вона була бунтаркою, справжньою фатальною жінкою, особливо як на ті часи. - Вічних бунтарів вгамовує історія.	rebel (male, female) - She was a rebel, a real <i>femme fatale</i>, especially for those times. - Eternal rebels are calmed by history.

Завершення

Наприкінці моєї **розповіді** я читала для вас вірш Тараса Шевченка «[Марку Вовчку](#)».

Розумію, що там було багато незрозумілих слів; можливо, ви хочете **ознайомитися** ближче з цією поезією, тому я залишу посилання на цей вірш на сторінці цього епізоду.

Також там буде [посилання на лекцію про Марка Вовчка](#) від проєкту «Шалені авторки» — це дуже **класний** проєкт українських **літературознавців**, професорів **Києво-Могилянської академії**. До речі, лекцію цих професорів я слухала, коли навчалась в Могилянці.

Так от, «Шалені авторки» — це серія відео про культуру, гендер та ідентичність. У них багато чудових лекцій про жінок в українській літературі зокрема. Тому дуже **раджу** вам!

Посилання, як завжди, буде на сторінці епізоду: ukrainianlessons.com/episode234.

Також там ви можете дізнатися про преміумпідписку на наші конспекти та картки: ukrainianlessons.com/episode234.

А у мене все на сьогодні! Наступного разу — нова, цікава українська особистість!

Сподіваюся, у вас все **гаразд**! Бажаю вам всього найкращого! Бережіть себе! Слава Героям!

наприкінці — at the end
розповідь — story, narrative

ознайомлюватися, ознайомитися — to get acquainted (*imperfective, perfective*)

шалений — reckless, crazy

авторка — author (*female*)

класний — awesome, cool (*spoken*)

літературознавець — literature scholar

Києво-Могилянська академія —

Kyiv-Mohyla Academy

радити, порадити — to advise (*imperfective, perfective*)

гаразд — (all) right

 Вправи

1

Виберіть правильну форму дієслова:

брати чи взяти?

1. Ми вирішили _____ (*інфінітив*) під своє крило собаку із притулку.
2. Ветеранів _____ (*теперішній час*) під своє крило благодійний фонд і допомагає адаптовуватися.

самореалізовуватися чи самореалізуватися?

3. Марко Вовчок _____ (*минулий час*) як професійна письменниця, здобувши визнання як в Україні, так і за кордоном.
4. У важкі часи вони не опустили рук, а навпаки почали _____ (*інфінітив*).

заробляти чи заробити?

5. Дівчина вже давно _____ (*теперішній час*) на життя своєю творчістю.
6. За скільки часу ви _____ (*минулий час*) на нову машину?

вириватися чи вирватися?

7. Опанас Маркович, перший чоловік Марко Вовчок, допоміг їй _____ (*інфінітив*) у світ.
8. Лікарі радять частіше _____ (*інфінітив*) з міста на природу.

всиновлювати чи всиновити?

9. За статистикою, українці дедалі частіше _____ (*теперішній час*) дітей.
10. Марко Вовчок вирішила _____ (*інфінітив*) позашлюбну дитину свого сина.

опановувати чи опанувати?

11. Я зараз активно _____ (*теперішній час*) українські дієслова завдяки новій книзі.
12. За своє життя мій вітчим _____ (*минулий час*) десять мов.

2

Доповніть місцевий відмінок правильним прийменником із дужок:

1. У 1861 році _____ (в, на) теренах України скасували кріпацтво.
2. Зараз _____ (у, на) Європі помітне протистояння правих і лівих політичних партій.
3. _____ (У, На) всіх своїх творах Марко Вовчок порушує важливі соціальні питання.
4. Люди все більше відчувають _____ (у, на) собі наслідки екологічних проблем.
5. Вчасна медична допомога дуже важлива _____ (у, на) фронті.
6. _____ (У, На) дитячому садку мій син — справжній бунтар.
7. Відпустка _____ (в, на) морі буде на користь вашому здоров'ю.
8. Усі вчителі _____ (у, на) школі кажуть, що моя донька дуже здібна до мов.
9. Улітку ми часто відпочиваємо _____ (в, на) Шацьких озерах.
10. _____ (У, На) шляху додому я зненацька зустріла свого колишнього однокласника.

3

Перекладіть українською мовою:

1. The man flatly refused to admit that his behavior was inappropriate.

2. The girl was adopted when she was three years old.

3. My stepfather always takes care of me and gives me useful advice.

4. The second volume of the author's popular short stories will be published in spring.

Відповіді на вправи

1

1. взяти	7. вирватися
2. бере	8. вириватися
3. самореалізувалася	9. всиновлюють
4. самореалізовуватися	10. всиновити
5. заробляє	11. опановую
6. заробили	12. опанував

2

1. на	6. у
2. у	7. на
3. у	8. у
4. на	9. на
5. на	10. На

3

1. Чоловік навідріз відмовлявся (відмовився) визнавати (визнати), що його поведінка була невідповідною.
2. Дівчину (дівчинку) вдовочерили, коли їй було три роки.
3. Мій вітчим завжди (постійно) опікується мною та дає (мені) корисні поради.
4. Другий том популярних оповідань автора (авторки) побачить світ (буде опублікований, вийде (друком)) навесні.

